

Beeld uit de
uitvoering *My
Private Odyssey*
van Tomoko
Mukaiyama.
Foto Andreas
J. Effer

„Je kunt het eigenlijk geen concert noemen. Het is een informele **aaneenschakeling** van gebeurtenissen.”

De beelden van pianiste Tomoko Mukaiyama

door René van Peer
e-mail: kunst@ed.nl

Concerten van de Japans-Nederlandse pianiste Tomoko Mukaiyama zijn altijd meer dan alleen muziek. Deze maand treedt ze op in Speelhuis Helmond in de voorstelling *My Private Odyssey* van dansgezelschap Club Guy & Roni en bij Piet Hein Eek in Eindhoven met het programma *Super-T Market*, een combinatie van concert en winkel.

Pianiste Tomoko Mukaiyama is een opvallende verschijning in *My Private Odyssey*, waarin ze het toneel deelt met tien dansers, fluitiste Anne LaBerge en violiste Monica Germino. Ze verbeeldt de nimf Calypso, die Odysseus jarenlang op haar eiland houdt. Van achter haar keyboard stompt ze in de lucht als een dance-dj, haar hoofd getooid met een intens blauwe pruik. Aan het slot van de voorstelling komt ze naar voren om een afscheidsliedje te zingen uit het glitzy Japanse poprepertoire, gehuld in een doorschijnende vleeskleurige mailloit die haar van top tot teen bedekt.

Alles aan deze voorstelling is zorgvuldig vormgegeven. Het toneel baadt in een paars licht, waarin je eindeloos ver lijkt te kunnen kijken. Aan weerszijden van het speelveld hangen rechthoekige panelen waarop steeds wisselende, geometrische vormen geprojecteerd worden. De dansers en de musici gaan gekleed in het rood, waartegen

Mukaiyama's pruik scherp afsteekt. De strakke vormgeving contrasteert hevig met het verhaal over Odysseus, zo

als Ko van den Bosch het vertelt vanaf een beeldscherm op de Bühne. Tegen het groezelige decor van een doorrookt havencafé staat zijn relaas over de omzwervingen van de Griekse held bol van zelfzucht en drankzucht.

De muziek, die vaak tegen de pop aanleunt, is van componist David Dramm en van Mukaiyama zelf. Dit is de vierde voorstelling die ze met Club Guy & Roni maakt. „Muziek is bij hen geen begeleiding van dans”, zegt ze. „Het zijn gelijkwaardige elementen die samen een geheel vormen. Bovendien zijn ze niet bang om de muur tussen theater en dans neer te halen. Dat sluit direct aan op mijn idee dat piano spelen meer is dan alleen muziekmaken: het is ook iets om naar te kijken.”

Die gedachte stamt uit haar vroegste jeugd, vertelt ze. „Toen ik zes jaar was, had ik pianoles en tekenles. Op een gegeven moment moest ik kiezen waar ik serieus in door wilde gaan. Als ik naar de kunstacademie zou gaan, kon ik niet meer op niveau blijven musiceren. Naast een conservatoriumstudie kon ik wel gewoon blijven tekenen. Tijdens en na mijn studie kreeg ik steeds meer de overtuiging dat ik ook wilde laten zien wat muziek is. Muziek is een mysterieus verschijnsel. Er ontstaat een resonantie tussen speler en luisteraar, een uitwisseling van energie waarbij alle aanwezigen samenwerken in het

Piano spelen is meer dan muziek-maken alleen: het is ook iets om naar te kijken

creëren van een ervaring. Je raakt elkaar zonder dat er sprake is van fysieke aanraking. Op spiritueel niveau gebeurt er iets waar de wetenschap geen verklaring voor heeft. Ik vind dat een prachtig gegeven, dat ik ook in andere vormen wil omzetten.”

Daarbij doelt ze niet alleen op beeldende kunst en theater, maar ook op design en mode. Ze treedt op in creaties van ontwerpers als John Galiano en Yohji Yamamoto. „De wereld van de 'hoge' mode is ongelooflijk complex. Ik heb me daar lange tijd in verdiept. Het gaat om meer dan kleding, om meer dan wat er leuk uitziet. Ontwerpers nemen risico's. Ze bedenken kleding die zo gedurfd van vorm en uitvoering is, dat verkoop niet gegarandeerd is.”

Ze maakt er de laatste jaren een gewoonte van om bij haar *Super-T Market*concerten kleding uit haar collectie te verkopen. In die concerten brengt ze ook werk van jonge, creatieve geesten onder de aandacht van het publiek. „Sinds ik begin jaren negentig in Nederland kwam wonen, is er veel veranderd. Indertijd waren er overal plekken waar jonge mensen hun werk konden laten zien, waar ze konden experimenteren. Die plekken zijn nagevoel verdwenen. In mijn *Super-T Market*-concerten bied ik hen de gelegenheid om zich te presenteren. Bij Piet Hein Eek in Eindhoven zijn dat onder meer vier pianostudenten van het Haags conservatorium, de eenvrouwsband Fetter en ontwerper Arend Groosman. De bezoekers kunnen het werk zien en horen, ze kunnen het kopen. De muziek voor zo'n avond bepaal ik kort van tevoren. De kunst het eigenlijk ook geen concert noemen. Het is een totaalprogramma, een informele aaneenschakeling van gebeurtenissen.”

My Private Odyssey van Club Guy & Roni. Woensdag 14 januari in het Speelhuis, Helmond. Aanvang 20.15 uur. *Super-T Market* van Tomoko Mukaiyama en gasten. Zondag 18 januari bij Piet Hein Eek. Aanvang 16.00 uur.